ander werd medegedeeld. Ook verman men dat de werkzaamheden der Moderatoren, Correspondenten en Agenten in het belang der reformatie verricht, onderzocht waren, en het was gebleken dat de Heere werkt met zijn Geest en het werk der reformatie wel zal doen gelukken tot zijn eer. De dankbetuiging aan de broeders die, ieder in hetgeen hun op de handen was gelegd, trouw hun werk hadden verricht en nu werden ontslagen als Moderatoren Correspondenten en Agenten, werd uitgesproken.

Ds. Sikkel deelde mede, dat hij in *de Banier* had gelezen, dat er te De Lemmer geen catechisatiën werden gehouden, wat natuurlijk aanleiding zou kunnen geven den Kerkeraad der doleerenden van ontrouw te beschuldigen, en vraagt aan de ouderlingen van De Lemmer die tegenwoordig waren, eenige inlichtingen. Deze meldden dat de catechisatiën voor 3 weken waren uitgesteld, om redenen van huisbezoek bij de leden der gemeente. *De Banier* was dus niet juist ingelicht. Daarna had de verdeeling van de consulentschappen plaats als volgt: Ds. Sikkel: Harlingen en Winsum; Dr. Wagenaar: Sneek, Lemmer en Woudsend; Ds. Prins: Makkum, Lollum. Op voorstel van De Lemmer werd besloten, bij monde van den voorzitter deputaten te benoemen, om vereeniging te zien te verkrijgen met de Vrije Geref. gemeente aldaar. Daartoe werden benoemd de heeren Ds. Sikkel, Ds. Prins en W. R. Dijkstra ouderling te Sneek. Dezelfde kerk stelde voor den heer Drost, godsdienstonderwijzer, toe te staan in de kerken dezer classe te oefenen. Hetzelfde voorstel kwam ook in betreffende de heeren Pultenbroek te Suameer, S. H. Dijkstra, agent der Gereformeerde Zending en ouderling te Sneek en Veerbeek, Evangelist te Witmarsum. De voorzitter stelt voor deze heeren te onderzoeken overeenkomstig art. 8 der Kerkenorde. Tot het instellen van dit onderzoek zijn aangewezen Dr Wagenaar, Ds. Prins en de ouderlingen Elshout van Lollum en D. H. Dijkstra te Heeg. Aangaande de regeling der vacaturebeurten in Friesland stelt de voorzitter voor om een vergadering te houden van predikanten, om een regeling te bekomen voor de vacante plaatsen. Wat te doen om de reformatie te bevorderen? Als antwoord op deze vraag werd besloten de Correspondenten en Agenten te verzoeken vanwege de classis daartoe benoemd, voort te gaan met hun werk. De aanwezigen namen hierin genoegen.

Voorts werd nog besloten weder een provinciale Conferentie in het leven te roepen. Als commissie tot regeling daarvan werden benoemd de heeren R. K. Okma te Jutrijp, Ph. de Wolf te Sneek, Dr. L. Wagenaar te Heeg, en Gerbrandi te Goënga.

Verschillende belangrijke vragen werden nog beantwoord, b. v. die van den heer R. K. Okma met betrekking tot de plaatselijke kerken van Friesland en die van Sneek, om de broeders, die in de Reformatie medegingen, maar zich nog niet georganiseerd hadden aan de bediening der Sacramenten in de genabuurde kerken op verzoek te laten deelnemen. Toch werd er op gewezen dat steeds dient voor oogen gehouden, dat de Gereformeerde alleen plaatselijke kerken kent, dat is, op iedere plaats dient men genuigenis te geven, door plaatselijk op te treden. Met dankzegging sloot Dr. Wagenaar ten slotte de vergadering, nadat eerst gezongen was Ps. 130 - 4.

— —

ZETTEN. Het was een vreugdevolle dag voor Curatoren, Director, Leeraren en Discipelen van 't Gymnasium en zijne voorbereidende school te Zetten, toen het nieuwe gebouw voor de jongste leerlingen werd ingewijd.

't Was den 16den September 't Schoonste weder begunstigde ons. Professor De Hartog deed in eene boelende rede uitkomen de noodzakelijkheid en de verplichting om de jeugd op te voeden in de vreeze en vermaning des Heeren. Treffend was ook het woord waarin hij den heer Grüneveld, het hoofd der nieuwe leerinrichting, aansprak.

Na den hoogleeraar trad de Director, Ds. Van Lingen op. Met veel aandacht werd ook deze gevolgd, toen hij de wording van 't Zettensch Gymnasium naging. Ieder, die ZEerw. ZGel. hoorde spreken, kwam voorzeker tot de overtuiging, dat de beide stichtingen hem dierbaar zijn en door hem op het harte worden gedragen.

De heer Grüneveld sprak m. o. a. over het groote voorrecht, dat de leerlingen dezer inrichtingen hebben, die niet alleen onderwezen worden in de wetenschappen, maar voor wie tevens Gods Woord dagelijks een geopend boek is.

Eindelijk wees de heer Nobels, leeraar aan de Chr. Normaalschool alhier, de jongelingen op een edel enthousiasmus, onmisbaar voor den studeerende.

Nu werd het gebouw bezichtigd, allessins geschikt vond men de ruime zalen en verdere vertrekken, die netheid aan doelmatigheid paren.

Aan den gemeenschappelijken maaltijd, waar hartelijkheid en gepaste vroolijkheid den toon aangaven, werd nog menige toast uitgebracht, die van groote sympathie getuigde.

Waarlijk, dit Gymnasium-feest zal bij velen in aandenken blijven en niet het minst bij de 38 leerlingen, die nu reeds de leerlokalen der nieuwe stichting bevolken. Zegene haar de Heere en stelle hij haar ten zegen tot eere van zijn nooit volprezen Naam!

Buitenland.

Duitsehland. De vergadering van Roomschen te Trier. Ongemerkt verdwijnen van Gereformeerde gemeenten.

Gelijk onzen lezers bekend zal zijn, werden in Pruisen de Meiwetten, die gemaakt waren om de macht der Roomsche kerk te fnuiken, zoo goed als afgeschaft. Maar toch zijn er enkele bepalingen van blijven staan en begrijpelijk is het, dat men die afgeschaft zoekt te krijgen. Daartoe behoort men slechts een goede gelegenheid af te wachten. Von Bismarck heeft de Meiwetten moeten afschaffen om de medewerking van den paus te verkrijgen en het centrum, d. w. z. de Roomsche leden van het parlement, er toe te bewegen om voor ettelijke wetten te stemmen, die hij noodig achtte voor het land. Wanneer Von Bismarck weder de hulp dier leden noodig heeft, zal hij opnieuw tot concessies bereid zijn.

Doch tevergeefs zoekt men èn bij de leiders van het centrum èn bij de Pruisische regeeting naar een beginsel, volgens hetwelk men wil regeeren. De kerk zal vrij zijn, wanneer zij die vrijheid weet af te dwingen; de staat zal de kerk overheerschen, wanneer hij het ongehinderd doen kan. Maar het beginsel van de vrije kerk wordt evenmin in Duitschland bepleit als dat van de vrije school.

Dat is opnieuw duidelijk uitgekomen in de jongste vergadering van Roomschen te Trier. Dr. Windthorst, de talentvolle leider der Roomsche staatspartij, stelde daar den eisch, dat de staat zijn z. g. »Einspruchsrecht" bij benoemingen van pastoors moet laten varen, terwijl hij ook verlangde dat de school aan de kerk zou wedergegeven worden. In Silezië is zelfs een partij opgetreden, die verlangt, dat geen priester zich naar een plaats zal begeven, wanneer de staat zich omtrent zijne benoeming heeft laten hooren.

De *Reformirte Kirchenzeitung* schijnt van oordeel dat men te veel aan Rome heeft toegegeven. Toch acht zij de uitingen die te Trier gehoord werden niet zoo gevaarlijk, als het stille werken der Roomschgezinden door middel van het oefenen van weldadigheid, waardoor zij zich bij de Protestantsche bevolking zoeken in te dringen.

Wij voor ons houden het er voor dat den Evangelischen het grootste gevaar dreigt, doordat zich telkens het gemis aan beginselen doet gevoelen.

Toen de Roomsche kerk verlost werd van knellende banden, luidde de vraag van Evangelische zijde: »Waarom krijgen wij hetzelfde voorrecht ook niet?" Het was, alsof men jaloersch was op hetgeen Rome had weten af te persen. Doch men vernam niet, dat men het beginsel van de vrije kerk was toegedaan.

Ook de Roomschen stellen dit beginsel niet; zij genieten [illegible] de staatsgelden voor hunne kerk en zouden dan verder geheel onafhankelijk willen zijn in hun doen, en laten op kerkelijk gebied. Zoo is ook hun streven met betrekking tot de school. In de vergadering van Trier, waar Dr. Windhorst door den aartsbisschop »een aanvoerder in de oorlogen des Heeren" genoemd werd, stelde deze staatsman den eisch, dat de school aan de kerk moet worden teruggegeven. Dat] wil niet zeggen: er moeten vrije kerkelijke scholen gesticht worden, maar beduidt dit: de staat behoort voor de stoffelijke middelen der school te zorgen, maar de kerk heeft de onderwijzers te benoemen en het toezicht op de scholen te regelen.

In den grond der zaak denken de conservatieve of Duitsche antirevolutionairen er wel anders over.

Het moderamen van den Gereformeerden bond, zond aan alle Gereformeerde gemeenten in Duitschland eene uitnoodiging om de Conferentie te Detmold bij te wonen. Men schreef op het adres: aan den »Vorstand" der Gereformeerde kerk. Van Unna, Schwiebus en andere gemeenten kwam de brief als onbestelbaar terug, omdat eene gemeente, als op het adres genoemd werd, niet meer bestond.

Die Gereformeerde kerken waren dus verdwenen, het postkantoor wist niet aan wie men een brief moest geven, die aan de Gereformeerde kerk dier plaats gericht was. Hoe kon dit gebeuren? Het kon niet doordat die gemeenten tot de Unie toetraden. Immers — volgens Kabinetsorde in 1834 — werd door toetreding tot de Unie de belijdenis der gemeente niet aangerand. Wanneer eene Gereformeerde gemeente als één man verklaart, dat zij niet langer »Gereformeerd" zijn wil, dan houdt zij op te bestaan; maar welke belijdenis heeft zij dan? Er bestaat geen Unie-belijdenisschrift. Niets anders kan er daarom geschieden, dan dat zij eene Luthersche gemeente wordt.

Zoo is het dan ook te Unna enz. geschied. De Gereformeerde gemeente ging tot de Unie over, de Geref. leer werd niet meer gehoord, de verschilpunten tusschen de Luthersche en Gereformeerde kerken werden als onwezenlijk voorgesteld en de kerk verloor, ook door de invoering van de agenda, die niets Gereformeerds bevat, van lieverlede haar Gereformeerd karakter. Eindelijk begon zij in te zien, dat niets aan eene vereeniging met de Luthersche kerk dier plaats in den weg stond. En daartoe kwam het dan ook.

Dit geschiedde alles zoo langzaam en zoo geleidelijk, dat het haast niet bemerkt werd. En zoo kon het geschieden dat de mannen, die in Duitschland den strijd aangebonden hebben, om te trachten het Gereformeerd bewustzijn te doen herleven, dachten dat er Gereformeerde gemeenten te vinden waren op plaatsen, waar zij verdwenen zijn.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

Een Hottentotsche vertelling.

Zulke zijn er zeker door geen van allen nog veel gelezen. Dat kan ook niet, want totnogtoe was er aan de Europeanen haast geen enkele bekend. Die hier volgt is een van de eerste, en 't zijn zendelingen onder de heidenen in Afrika, die ons haar meedeelen.

De Maan, zoo verhalen de heidensche Hottentotten, bemerkte eens, terwijl zij aan den hemel stond, een insect, dat over de aarde kroop, en sprak toen:

»Gij moet voor mij een boodschap aan de menschen brengen, en wel deze: »Ik sterf, maar als ik dood ben word ik weer levend. Altijd als mijn glans is uitgebluscht volgt er weder een nieuwe. Gij ook — zeg dat tot de menschen — zult wel sterven, maar daarna weder leven."

»Reken op mij", sprak het insect, »ik zal de boodschap trouw overbrengen," — en daarna kroop het weder voort.

Na eenige uren kwam het insect in een groot dicht bosch. Daar liep een haas.

»Waar gaat gij zoo haastig heen?" riep deze tot het insect.

»Ik moet een boodschap aan de menschen brengen," was het antwoord.

»Een boodschap! Voor wien?"

»Van de maan. Ik moet hun zeggen, dat zij wel sterft, maar toch wederom geboren wordt. Dat zij, de menschen, ook wel neerdalen in het graf, maar dat zij, op hun beurt, zullen zien, dat het leven eindelijk sterker is dan de dood."

»Vriendlief", zei de haas, »wat gaat gij doen? Gij zoudt twintig dagen werk hebben, alleen aan de reis. Vindt gij goed dat ik het doe?"

»Zeker", antwoordde het insect verblijd.

Nu ging de haas op den loop, zoodat hij weldra de koorts kreeg van het reppen, en baadde in zijn zweet. Spoedig had hij het eerste dorp bereikt. Hijgend en afgemat hield hij stil.

Heel het dorp liep uit, mannen, vrouwen en kinderen verlieten hun hutten om te hooren wat vriend haas had te vertellen. Nu sprak hij:

»Hoort, menschen, wat de maan u te zeggen heeft: Ik sterf, dat is het einde. Er komt voor u evenals voor mij een nacht zonder ontwaken. Wij moeten het maar lijden. Niemand kan ontkomen aan dien algemeenen regel. Leeft maar voort als gij wilt. Wie dood is, is dood voorgoed."

Zoo sprak de haas; de lieden hoorden hem aan, en daarna ging het onverstandige dier weer heen.

Eenigen tijd daarna ontdekte onze haas de maan, die stond te prijken aan den hemel. Hij dacht: Nu zal ik zeker lof ontvangen en het loon krijgen voor de boodschap. Daarop vertelde hij de maan, hoe hij het insect had geholpen om de woorden naar de menschen over te brengen, doch niet wat hij er van had gemaakt.

Maar de maan antwoordde toornig: »Ik zie alles, en weet ook, hoe gij uw taak hebt volbracht. Gij zijt een groote dwaas en wilt wijs heeten. Waarom hieldt gij u niet bij uw eigen zaken, en bemoeidet gij u met wat u niet aanging?"

De haas stond verlegen. De maan intusschen greep een riet, dat daar juist lag, en gaf den haas tot loon zulk een geweldigen slag op den neus, dat die barstte.

Sedert dien tijd hebben alle hazen een gespleten neus.

Dat is, als ik zei, een heidensche vertelling, een nieuwe en zeldzame. Maar of ge haar nu fraai vindt of niet, één ding, dunkt mij, blijkt er duidelijk uit, wat ons het Woord des Heeren leert, dat namelijk de heidenen in hun blindheid tasten en zoeken, en ook van de eeuwige dingen nog een kennis hebben, waaruit we zien hoe zij, eenmaal God kennende, Hem verlaten hebben, om te gaan tot hun eigen dwaasheden.

AAN VRAGERS.

Wat al te lang misschien hebben we die laten wachten. Ter vergoeding ditmaal althans twee antwoorden:

1. *vraag.* In den Bijbel en in oude boeken wordt vaak gesproken van sterrekijkers. Maar hoe kon men de sterren goed waarnemen, daar er toch geen verrekijkers waren?

De vraag is nog zoo dwaas niet.

Ten eerste dient echter opgemerkt, dat de sterrenhemel boven Egypte, Kanaän en Babylon nog al wat in helderheid van den onzen verschilt. In Perzië b. v. kan men bij 't licht der sterren lezen, wat hier kwalijk gaan zou.

Ten tweede weet men, dat een opmerkzame beschouwer al heel veel hulp kan vinden door b. v. te zien door kokers, gelijk die wel tot het bezichtigen van schilderijen worden gebruikt. Wel kan men daarmee geen ontdekkingen doen als thans met de teleskopen, maar voor nagaan en 't berekenen van den stand en den omloopstijd der hemellichamen konden zij toch van veel dienst wezen.

Eindelijk is bekend, dat die oude volken toch ook zekere werktuigen bezaten. In plaats van kijkers hadden zij namelijk latten om te richten met andere verschuifbare dwarslatten voorzien, gelijk bij sommig timmermansgereedschap. Ook hadden zij, als ik straks zeide, kokers of buizen die gesteld waren op cirkels afgedeeld in graden. Die kokers dienden om den stand der sterren aan te wijzen. Ook hadden zij hemelbollen en andere sterrekundige werktuigen.

2e *vraag.* Wat beteekent het woord *Belial* in den Bijbel?

Die naam wil zeggen: »Verwoesting, verderf, kwaad", zoodat kinderen Belials beteekent: Goddelooze, slechte menschen. Het beduidt dus ook den Booze, den Duivel, b. v. als de apostel Paulus zegt: »Wat samenstemming heeft Christus met Belial?"

Sommige geleerde mannen denken, dat die naam eigenlijk behoorde aan een afgod uit de stad Sidon.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Doleerende Kerken.

ZESTAL: Den Haag, D. M. Boonstra te Oud-Alblas, E. Eisma te Bennekom, H. Hoekstra te Utrecht, G. H. van Kasteel te Kollum, K. W. Vethake te Arnhem en J. Vonk te Oldebroek.

BEROEPEN: De Lemmer, G. Klaarhamer te Montfoort. — Groningen, J. Langhout te Anjum. — Klundert, J. J. A. Ploos van Amstel te Reitsum.

BEDANKT: Harderwijk, J. J. A. Ploos van Amstel te Reitsum.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

TWEETAL: Haulerwijk, T. Bouma te Langerak en J. Vrieling te Stiens.

BEROEPEN: Munnekezijl, A. Geuchles te Weerdingermond. — Heinkenszand, H. Elffers te Wolfertsdijk. — Waddingsveen, J. A. de Bruijn te Niezijl. — Noordwijk aan Zee, A. Vogel te Zalk.

BEDANKT: Kornhorn, J. Dekker te Roden.

Synodale Genootschapskerken.

ZESTAL: Tolen, P. Segboer te Nieuw-Lekkerland, H. J. Poort te Hendrik-Ido-Ambacht, H. van Griethuizen te Burgwerd, J. G. Klomp te 's-Gravezande, D. F. Meinsma te Hantum en R. Jaarsma te Balk.

BEDANKT VOOR TOEZEGGING VAN BEROEP: Vroomshoop, J. Dommisse te Gapinge.

BEROEPEN: Oost-Kapelle, C. Plug, cand. te Amsterdam. — Nieuwveen, C. J. A. Bosch, cand. — Everdingen, J. P. Th. Hugenholtz te Kattendijke. — Harderwijk, H. ten Cate te Wapenvelde. — Ee (cl. Dokkum), I. G. Bruining te Workum (cl. Sneek). — Baardwijk in Noord-Brabant, G. W. Locher te Aalst. — Harlingen, A. S. E. Talma te Nichtevecht. — Uitwijk en Waardhuizen, H. J. Blsperink te Moercapelle. — Kruisland (cl. Breda), J. H. Tijl te Terheiden. — Lopik, N. C. J. de Minjer te Hoog-Blokland. — Berkenswoude, C. J. A. Bosch, cand. te Leiden. — Broek op Langendijk, J. W. H. Kalkman te Monster. — Neerlangbroek (cl. Wijk bij Duurstede), P. C. Koster te Eemnes-Binnen. — Te Moerdijk, J. P. Hattink, cand. te Harderwijk. — Scherpenisse, E. Loen te Grijpskerke. — Sommelsdijk, G. Klaarhamer te Montfoort. — Ammerstol, C. J. A. Bosch, cand. te Leiden.

AANGENOMEN: Oudega, J. Schuurmans Stekhoven te Esmorra. — Uitgeest, W. Beekhuis te Bergum. — Vollenhoven, H. Zeijdner te Hemmen. — Gouda, J. H. Gunning J.Hzn te Bennebroek. — Oudewater, H. Wildeboer Jz. te Benthuizen. — Overlangbroek (cl. Wijk), H. A. Leemans Sr. te Sloten (N.-Holland).

BEDANKT: Dussen (N.-B.) N. C. J. de Minjer te Hoog Blokland (Z.-H.) — Boksmeer, F. H. Moorrees te Gemip — Hijkersmilde en Kloosterveen, J. van Walsum te Alten aan den Rijn. — Opwierde, H. Koudenburg te Nieuw-Amsterdam. — Boven-Pekela, W. Meijering te Smilda. — Hasselt, J. Kok, te Gouderak. — Cats (cl. Goes) D. H. van Haselen te Zoeterwoude (cl. Leiden). — Schiedam, H. Wildeboer Jz. te Benthuizen. — de Bildt (cl. Wijk), C. J. Leemans te Staphorst. — Roswinkel, W. Meijering te Hoogersmilde. — Vierpolders, L. Slotemaker te Kedichem (cl. Gouda). — Wijckel, E. A. Lazonder te Oosterwolde (bij Elburg.) — Huizen, J. W. H. Kalkman te Monster. — Woutenswoude, C. Hengeveld te Rumpt. — Stad aan 't Haringvliet, C. H. Kuiperi M.Az. te Cillaroord. — Harderwijk, P. Deetman te Amsterdam.

Advertentiën.

Door 's Heeren goedheid beviel heden zeer voorspoedig van een welgeschapen *DOCHTER*, TIETJE ATTEMA, geliefde Echtgenoote van

A. F. BOSCHMA.

Westhem, 19 Sept. 1887.

Algemeene kennisgeving.

Ontkomene kerken (doleerende).

Iemand, oud 24 jaar, ongehuwd, geëxamineerd Godsdienstonderwijzer, van harte medegaande met de Reformatie der Kerken, zag zich gaarne in eene **doleerende kerk** geplaatst, teneinde aldaar werkzaam te zijn. Informatiën omtrent hem zijn te bekomen bij, en worden gaarne verstrekt door de leeraren der Ned. Geref. Kerk (doleerende) te Utrecht, Ds. RINGNALDA en Ds. HOEKSTRA, Franco brieven, lett. S., bij den Boekhandelaar firma H. BUSKES, Utrecht.

INSTITUUT ZETTEN.

Allen, die wenschen mede te werken tot vergrooting der zoo onmisbare **BIBLIOTHEEK** in bovengenoemde Inrichting, gelieven daarvoor boeken of gelden te zenden aan

(460) G. GRÜNEVELD, *Instituteur.*

f 1000.

Welke edele Menschenvriend of Broeder helpt mij aan **1000 Gulden**, tot voorkoming van vele zorgelijke omstandigheden. Aflossing **f 25** per maand, rente naar verkiezing bij verdere overeenkoming.

Brieven franco, lett. E. M., aan het Bureel van dit blad.

Bij J. C. VAN SCHENK BRILL, te *Doesburg*, is verschenen de **1ste Aflevering** van:

CALVYN'S INSTITUTIE.

Herdruk van de onovertroffen vertaling van Corsman, 1650.

Naar den oorspronkelijken tekst **verbeterd**, in de taal **verduidelijkt** en met eene **inleiding** en Register op de Schriftuurplaatsen voorzien, door

Dr. A. KUYPER.

De uitgave zal plaats hebben in hoogstens 20 Afleveringen, tegen den uiterst **geringen prijs van slechts 42½ Cent** de aflevering.

Bij de weêropleving der Gereformeerde waarheid meenden Uitgever en Bewerker het waarheidlievend publiek geen' ondienst te doen, met de uitgave van bovengenoemd werk.

Van CALVYNS *Institutie* is door geleerden zoowel als door eenvoudige geloovigen verklaard, dat er na den tijd der Apostelen geen werk is geschreven, dat in voortreffelijkheid met de *Institutie* op ééne lijn kan gesteld worden. Alleen in ons vaderland werd het tienmaal gedrukt en uitgegeven.

CALVYNS buitengewone kennis en ervaring op het gebied des Christelijken levens en het diepe inzicht in de H. Schrift, heeft hem tot een vraagbaak en gids gemaakt voor heel de Gereformeerde Kerk en Christenheid.

Wie zijne *Institutie* leest, komt al spoedig tot het bewustzijn, dat zijne kennis en godsvrucht, naar den eisch des Woords, nog wel eenige vermeerdering en zuivering zullen behoeven.

En waar schrijft dit boek over? Over alle leer en geloofszaken des Bijbels, alsmede over Kerkregeering. Men kan over aller wat God en Zijn dienst betreft bij CALVYN raad en voorlichting vinden. Zijn werk is een ware goudmijn.

De eerste aflevering, die bij alle Boekhandelaren voorhanden is, bevat o. m. de

INLEIDING van Dr. A. KUYPER,

Het leven en sterven van CALVYN enz., en wordt ter kennismaking dringend aanbevolen.

OOST-INDIË.

Nederlanders, die dienstnemen bij het Indische leger ontvangen bij het aangaan van eene zes-jarige verbintenis

een handgeld van DRIEHONDERD GULDEN.

Aanbrengpremie TIEN GULDEN.

Nadere inlichtingen zijn gratis te bekomen bij het Departement van Koloniën en bij alle Burgemeesters.

BOEKVERKOOPING

door en ten huize van den Boekh. P. BEIJER te Groningen, zal plaats hebben op **Maandag den 3den Oct. 1887** en volgende dagen, van een belangrijke verzameling **THEOLOGISCHE (oude Gereformeerde)** boeken, letteren, medische en belletristische werken, ten deele nagelaten door de heeren G. CASINGA, Ouderling der Hervormde Kerk te Groningen, en W. HESSELINK, Med. Doctor te Vries, en van anderen, volgens Cat. à 10 Cent.

Voor eene volgende verkooping worden Bibliotheken en partijen aangenomen.

Doop-, Trouw- en Lidmatenboeken

voor Kerkeraden van Nederd. Gereformeerde Kerken, zijn in verschillende dikte te bekomen bij

A. JONGBLOED, Leeuwarden.

Voorradig:

Kwarto Psalmboeken,

met Catechismus. — Geloofsbelijdenis. — Volledige Liturgie. — Formulieren enz.

Bij R. BOERMA, in oude Boeken, Groote Appelstraat, *Groningen*, is verkrijgbaar:

Johan Owen. Verklaring over Hebreen, 7 dln., half leer, zindelijk exemplaar, **20 Gulden.**

Franciscus Rederus, kwarto, Zevender leigezichten over het lijden. Zindelijk, heel leer, **5 Gulden**.

Rederus. Feeststoffen, heel perkament, zindelijk, kwarto, **4 Gulden**.

Johan Owen. Over den Heiligen Geest, kwarto, zindelijk, half leer, **6 Gulden.**

Elmarus. Verklaring over Romeinen, 4 deelen, kwarto, zindelijk, half leer, **6 Gulden**.

Al de werken van **Tomas Watson**, kwarto, zindelijk, half leer, **5 Gulden**. Uitgaaf van KEMMER te Utrecht.

12 Feeststoffen van A. P. A. DU CLOUX, 2de druk, **1 Gulden**.

12 Lijdensstoffen van A. P. A. DU CLOUX, 2de druk, **1 Gulden**.

Bij G. J. REITS, te *Groningen*, verscheen:

AUG. FRANCKEN, Kern der Christ. leer, nieuwe uitgaaf, 4e druk, 34 hoofdstukken, 405 bladz. Met een Voorwoord van Prof. F. F. DE HAAN, in leven *Hoogleeraar aan de Theol. School te Kampen.* **Prijs 90 Cent.**

Niet voor 20 maal 42½ Cent of *f* 8.50, maar voor slechts *f* **7.50** is de nette uitgave in drie 8°. deelen van

Calvijn's Institutie,

naar de beste Latijnsche uitgave vertaald, terstond compleet verkrijgbaar bij ZALSMAN, te *Kampen*.

Deze gunstig bekende uitgave kostte tot heden *f* 11.50.

Alle Boekh. nemen bestellingen aan, en wie *f* **7.50** per postwissel zendt aan ZALSMAN, te *Kampen*, ontvangt het compleete werk franco thuis. (442)

A. FISSCHER, Boekhandelaar, te *Utrecht*, verzendt na ontvangst van postwissel, franco per post:

Worp, Koraalboek der Psalmen. Geb. *f* 7.50.
——— Koraalboek der Gezangen. Geb. *f* 6.—.
Acta met Post-acta, 1618—19, prachtig gebonden, *f* 9.50.
Calvijn, Mattheus—Markus en Lukas, 3 deelen, *f* 5.—.
Calvijn, Institutie, 3 deelen, *f* 7.50.
Trigland, Kerkgeschiedenis *f* 13.—.
Acta der Synode, 1618—1619, fol. (oud). Los in d. b. *f* 5.50.
Geschiedenis der Martelaren, met voorwoord van Dr. KUYPER, *f* 8.—.

In het begin der volgende maand verschijnt:

De twaalf Patriarchen.

Bijbelsche Karakterstudiën.

DOOR

Dr. A. KUYPER.

In stempelband *f* **1.**—; ingenaaid *f* **0.75.**

De Uitgever.

AMSTERDAM. **J. A. WORMSER.**

Vrije Universiteit.

Tot mijn leedwezen schijnt de belangstelling in de stuivers-vereeniging, ten behoeve van het Studiefonds, nog zeer gering. Of laat ik dit niet zeggen. Het hangt er dikwijls zoo aan, dat er enkele vrienden uitgaan, om sluimerende kracht en sympathie op te wekken en te voeden. En dan blijkt het, hoeveel offervaardigheid er schuilt, ook bij degenen die »van kleyne middelen" zijn.

Met innige dankbaarheid wijs ik op 'tgeen in Rotterdam geschiedt. Op initiatief van eenige BB. is daar, sedert bijna twee jaren, eene halvestuivers-vereeniging geconstitueerd, die met zulk een overvloedigen zegen zich uitbreidt, dat van daar jaarlijks reeds *f* 500 het studiefonds ten goede komt (behalve nog hetgeen door enkele vrienden afzonderlijk wordt saamgebracht). Ook in Maassluis is zulk eene vereeniging werkzaam, die mij gedurig met eene milde bijdrage verblijdt. Maar overigens in ons gansche lieve vaderland geen enkel teeken van belangstelling en toewijding. Kan het niet anders, welnu, het zij zoo! Maar dit kan en mag ik niet veronderstellen. Want de Heere wil barmhartigheid; Hij wil het ons herinnerd hebben, dat wij den dag der »kleine dingen" niet zullen verachten; Hij wil de penningen verzameld zien. »Vergadert ze Mij", spreekt de Heere.

Ik wenschte wel, dat dit woord ingang mocht vinden in menig hart. En dat hier en daar, op vele plaatsen, eene uitgebreide beweging tot offervaardigheid in deze richting kwam. Gaarne zou ik uitgaan, om met een warm woord daartoe op te wekken, en de heerlijke beteekenis en dure roeping van dezen eisch der barmhartigheid te bepleiten. Maar bij de vele, vele bezigheden, die van alle zijden mijn zwakke kracht in beslag nemen, kan ik dit niet doen. Ultra posse nemo obligatur; wat niet kan, *kan* niet.

Welnu, zijn er dan niet enkelen, mocht het zijn, velen, die op hope deze taak wenschen te aanvaarden? Wie soms inlichtingen verlangt, hoe te beginnen, en dit »beginsel" te organiseeren enz., mag zich vrij richten tot de Rotterdamsche vrienden, die zich welwillend bereid verklaren om informatiën te verstrekken. Maar ik denk niet, dat dit noodig is. Where is a will, there is a way; als 't hart maar bereid is, dan komt het beleid ook wel. De liefde is, niet het minst in den dienst der barmhartigheid, vindingrijk. En wie 't op den Heere waagt, die heeft den zegen der dienende liefde reeds genoten, eer hij den arbeid nog begint. Zijne genade geve u een bereidwillig hart en make uwen weg voorspoedig!

Dr. DE HARTOG.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan contributiën: door den heer H. Mulder te Koevorden *f* 6.50; door den heer W. Rensink te Schaarsbergen *f* 5; aan collecten: door den heer H. Mulder te Koevorden, bij een afscheidspredicatie in het lokaal van de Vrienden der Waarheid op dd. 21 Aug. jl. *f* 10.27; door Prof. Dr. F. L. Rutgers, halve collecte uit Wommels *f* 8; aan schenkingen: door den heer A. M. de Blauw Sr., gevonden bij de collecte der Ned. Ger. Kerk (doleerende) te 's-Gravenhage, op 17 Sept. jl., voorganger Ds. C. W. J. van Lummel *f* 12.50; door Ds. J. C. van Schelven te Dieren, van de Chr. Jongelieren. te Ellekom *f* 4; door den heer C. W. E. P. v. A. van N. N. *f* 2.50; door den heer J. H. Pzn. van eene vergadering te Hautum *f* 5.50; door Mevr. Wed. A. C. E. Mond—Kuyper van twee vriendinnen *f* 25 en *f* 15, te zamen *f* 40, door den heer J. Hoek.

Voor het Hospitium:

Door Ds. B. van Schelven, van mej. F. B. *f* 2, van mej. G. C. *f* 2, samen *f* 4; door T. H. W. te M. van N. N. *f* 1; door den heer J. Hoek gevonden in de collecte te Schiedam *f* 1; door den heer S. B. van L. H. te IJ. *f* 10.

Voor het Studiefonds:

Bij Dr. De Hartog ingekomen: voor het lezen van *de Herauf* van mej. C. E. B. te R. en eenige vriendinnen *f* 2.50; van mej. C. E. B. en eenige vriendinnen verzameld *f* 16.40½; van W. Z. te W. voor het laten lezen van *Uit de Diepte* *f* 0.65; door P. J. W. van K. G. te G. *f* 1; door Ds. v. S. te A. van de Dameskrans »Auxilium" *f* 25; door C. H. te Sch. gevonden in de coll. *f* 3.50; H. V. d. Kr. *f* 2.50; J. W. *f* 2; J. M. De H. te 's-H. *f* 14.85; S. te T. *f* 1.—.

S. J. SEEFAT, *Penningmeester.*

Lijnbaansgracht 248.

SCHOTSCHE ZENDINGSKERK.

GODSDIENSTOEFENING.

Zondagvoormiddag 10 uur, F. W. A. KORFF.
Zondagavond 6 uur, A. VAN OS.

GEDRUKT TER KON. NEDERL. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.